കാണാതെപോയ സ്വർഗം

By Sabu Mani

sabucmjoseph@gmail.com | +353 89 407 2370

ഒരു പഴയ സ്യൂട്ട്കേസും കുറെ സ്വപ്നങ്ങളും

1984. കോട്ടയത്തെ ഒരു സാധാരണ ഗ്രാമം. മഴ പെയ്താൽ മുറ്റത്ത് വെള്ളം കെട്ടിനിൽക്കുന്ന ചെറിയ വീട്ടിൽ ദേവസ്യയും ഭാര്യ മേരിയും മകൻ ജോമോനും മകൾ ആൻസിയും ജീവിച്ചു. മക്കൾക്ക് നല്ല വിദ്യാഭ്യാസം, ഭാര്യയ്ക്ക് മെച്ചപ്പെട്ട ജീവിതം, മഴ ചോരാത്ത ഒരു മേൽക്കൂര — ഇത്രയുമായിരുന്നു ദേവസ്യയുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ.

കാലിഫോർണിയയിൽ താമസിക്കുന്ന ബന്ധുവിനെ സന്ദർശിക്കാൻ വിസ ലഭിച്ചപ്പോൾ അയാൾ അമേരിക്കയിലേക്ക് പോകാൻ തീരുമാനിച്ചു. യാത്രയുടെ തലേന്ന് മേരി ചോദിച്ചു: “ഇച്ചായാ, ഞങ്ങളെ വിട്ട് അത്രയും ദൂരെ പോയിട്ട് എങ്ങനെ ജീവിക്കും?”

“നിനക്കും പിള്ളേർക്കും വേണ്ടിയല്ലേ, പെണ്ണേ. കുറച്ചു നാളല്ലേ,” ദേവസ്യ ചിരിച്ചു. ഉറങ്ങിക്കിടന്ന മക്കളുടെ നെറ്റിയിൽ ഉമ്മവെച്ച് അയാൾ പടിയിറങ്ങി. തിരിച്ചുവരുമ്പോഴേക്കും വീട് വലുതാകുമെന്നും അതിൽ തനിക്കുള്ള ഇടം ചെറുതാകുമെന്നും അന്ന് അയാൾ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

ഉറക്കമില്ലാത്ത അമേരിക്കൻ രാത്രികൾ

അമേരിക്കയിലെ ജീവിതം സ്വപ്നം കണ്ടതുപോലെയായിരുന്നില്ല. സന്ദർശകവിസയുടെ കാലാവധി കഴിഞ്ഞിട്ടും അവിടെ തുടർന്ന ദേവസ്യയ്ക്ക് ഒരു ചെറിയ മോട്ടലിൽ ഹൗസ്കീപ്പിങ് ജോലി ലഭിച്ചു. മറ്റുള്ളവർ ഉറങ്ങിപ്പോയ കിടക്കകളിലെ വിരിപ്പുകൾ മാറ്റിയും കുളിമുറികൾ കഴുകിയും നിലം തുടച്ചും അയാൾ ദിവസങ്ങൾ തള്ളിനീക്കി.

സ്വന്തമായി ഉണ്ടായിരുന്നത് ചെറിയൊരു വാടകമുറി മാത്രം. ഇരുമ്പുകട്ടിൽ, അടുപ്പ്, രണ്ടു പാത്രങ്ങൾ, മേശപ്പുറത്ത് ഭാര്യയുടെയും മക്കളുടെയും ഫോട്ടോ. ഓവർടൈം ചെയ്തുകിട്ടുന്ന പണംപോലും വീട്ടിലേക്ക് അയച്ചു. ചില രാത്രികളിൽ ഭക്ഷണം ഒരു മുട്ടയിൽ ഒതുങ്ങി. പൊലീസ് വാഹനത്തിന്റെ ശബ്ദം കേട്ടാൽ ഹൃദയമിടിപ്പ് കൂടും. കുടിയേറ്റ ഉദ്യോഗസ്ഥർ പിടിക്കുമോ എന്ന ഭയം ഉറക്കം കെടുത്തി.

വീട്ടിൽനിന്ന് കത്തുകൾ വന്നു. “ജോമോനെ ഇംഗ്ലീഷ് മീഡിയം സ്കൂളിൽ ചേർത്തു.” “ആൻസിക്ക് ഡാൻസ് ക്ലാസ് തുടങ്ങി.” “പുതിയ വീടിന്റെ പണി തുടങ്ങുകയാണ്.” ദേവസ്യ സന്തോഷിച്ചു. സ്വന്തം ക്ഷീണത്തിന് ഒരു അർത്ഥമുണ്ടെന്ന് അയാൾ വിശ്വസിച്ചു.

പണംകൊണ്ട് പണിത കൊട്ടാരം

വർഷങ്ങൾ കടന്നുപോയി. മേരി ഡ്രൈവിങ് പഠിച്ചു, കാർ വാങ്ങി, സ്ഥലങ്ങൾ വാങ്ങി. പഴയ വീട് പൊളിച്ച് ഏഴായിരം ചതുരശ്ര അടി വിസ്തീർണമുള്ള പുതിയ വീട് ഉയർന്നു. അഞ്ച് അറ്റാച്ച്ഡ് ബാത്ത്റൂമുകൾ, അതിഥിമന്ദിരം, വിശാലമായ മുറ്റം. നാട്ടുകാർ പറഞ്ഞു: “ദേവസ്യയുടെ കുടുംബത്തിന്റെ ഭാഗ്യം തെളിഞ്ഞല്ലോ!”

കാലിഫോർണിയയിലെ ചെറിയ മുറിയിൽ ദേവസ്യ അപ്പോഴും പഴയ കട്ടിലിൽ ഉറങ്ങി. പുതിയ വീടിന്റെ ഫോട്ടോ നെഞ്ചോടുചേർത്ത് അയാൾ പറഞ്ഞു: “എന്റെ മേരി ഇനി മഴയത്ത് ചോരുന്ന വീട്ടിൽ കിടക്കേണ്ടല്ലോ.”

പതിമൂന്നു വർഷം അയാൾ മക്കളുടെ പിറന്നാൾ ആഘോഷിച്ചില്ല; ഭാര്യയുടെ അരികിൽ കിടന്നുറങ്ങിയില്ല. അമ്മയുടെ മരണവാർത്ത വന്നപ്പോഴും നാട്ടിലെത്താനായില്ല. ഒറ്റയ്ക്കിരുന്ന് കരഞ്ഞു. പിറ്റേന്നും ജോലിക്കുപോയി.

സ്വന്തം മണ്ണിന്റെ മണം

1997. ഇനി മതിയെന്ന് ദേവസ്യ തീരുമാനിച്ചു. ഭാര്യയ്ക്ക് സാരി, മക്കൾക്ക് സമ്മാനങ്ങൾ, ബന്ധുക്കൾക്ക് ചോക്ലേറ്റുകൾ — സ്യൂട്ട്കേസ് നിറച്ചു. തനിക്കായി ഒന്നും വാങ്ങിയില്ല.

വിമാനം കൊച്ചിയിൽ ഇറങ്ങിയപ്പോൾ അയാളുടെ കൈകൾ വിറച്ചു. പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ മണ്ണിന്റെ മണം നെഞ്ചുനിറച്ചു. “എന്റെ നാട്... എന്റെ മണ്ണ്... ദൈവമേ, ഈ മണം ശ്വസിക്കാൻ ഞാൻ എത്ര നാളായി കൊതിച്ചു!”

മേരി മക്കളോടൊപ്പം വിലകൂടിയ കാറിൽ കാത്തുനിന്നിരുന്നു. അയാൾ ഓടിച്ചെന്ന് ഭാര്യയെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു. “ഇച്ചായാ, ആളുകൾ നോക്കുന്നു,” മേരി പതുക്കെ പറഞ്ഞു. അയാൾ കൈകൾ അയച്ചു. മക്കളെ ചേർത്തുപിടിച്ചു. പതിമൂന്നു വർഷത്തെ ഏകാന്തത ഒരു ആലിംഗനത്തിൽ തീർക്കാനായിരുന്നു അയാളുടെ ആഗ്രഹം.

ഒരു പേരിന്റെ വില

വീട്ടിലേക്കുള്ള വഴിയിൽ മേരി അയാളെ ആഡംബര ഹോട്ടലിൽ ഭക്ഷണം കഴിക്കാൻ കൊണ്ടുപോയി. ഭക്ഷണത്തിനു ശേഷം അവൾ വലിയൊരു ടിപ്പ് നൽകി. കാലിഫോർണിയയിൽ മണിക്കൂറുകൾ അധ്വാനിച്ച് സമ്പാദിച്ച പണത്തിന്റെ വില ദേവസ്യ ഓർത്തു.

“ഡാഡ്, ദേവസ്യ എന്ന പേര് ഭയങ്കര പഴഞ്ചനാണ്. ഡേവ് എന്നായിരുന്നെങ്കിൽ എന്തു സ്റ്റൈലായിരുന്നു!” ജോമോൻ ചിരിച്ചു. “എനിക്കും ആ പേര് ഇഷ്ടമല്ല,” ആൻസിയും പറഞ്ഞു. ദേവസ്യ അവരോടൊപ്പം ചിരിച്ചു. പക്ഷേ ആ പേര് വിളിച്ച് തന്നെ തോളിലേറ്റിയ അപ്പനെ അയാൾ ഓർത്തു.

വീട്ടിലെത്തിയപ്പോൾ വലിയ മുറികൾ കണ്ട് അയാൾ വിസ്മയിച്ചു. “മേരി, നമ്മുടെ മുറി എവിടെയാ?” രാത്രി ഭാര്യയോട് പതുക്കെ പറഞ്ഞു: “എത്ര വർഷമായി നിന്നെ ഒന്നു കെട്ടിപ്പിടിച്ച് ഉറങ്ങിയിട്ട്...”

“യാത്ര കഴിഞ്ഞ് ക്ഷീണമില്ലേ? കുളിച്ച് ഉറങ്ങാൻ നോക്ക്,” അവൾ മറുപടി നൽകി. ആ രാത്രി ഭാര്യ തൊട്ടരികിലുണ്ടായിട്ടും അയാൾക്ക് അവൾ ഒരുപാട് ദൂരെയാണെന്ന് തോന്നി.

രണ്ടു വർഷം കൂടി നിന്നുകൂടായിരുന്നോ?

അടുത്ത രാവിലെ മേരി പറഞ്ഞു: “സത്യത്തിൽ രണ്ടു വർഷം കൂടി അവിടെ നിന്നിട്ട് വന്നാൽ മതിയായിരുന്നു. പിള്ളേരുടെ പഠിപ്പ് കഴിയുമായിരുന്നല്ലോ.” ദേവസ്യയുടെ കൈയിലെ ചായക്കപ്പ് വിറച്ചു.

“മേരി, ഓരോ രാത്രിയും പിടിക്കപ്പെടുമോ എന്നു പേടിച്ചാണ് കിടന്നത്. പതിമൂന്നു വർഷം നിങ്ങളെ ഓർത്താണ് ജീവിച്ചത്. ഇനി എനിക്ക് നിങ്ങളോടൊപ്പം ഇരിക്കണം. പണമൊന്നും വേണ്ട.”

“ജീവിതം അങ്ങനെ പറയുന്നത്ര എളുപ്പമല്ല, ഇച്ചായാ,” മേരി പറഞ്ഞു. അയാൾ മിണ്ടാതിരുന്നു. താൻ തിരിച്ചുവരുന്നത് ആരും കാത്തിരുന്നില്ലെന്ന തോന്നൽ ആദ്യമായി ഉള്ളിൽ കുത്തി.

സ്വന്തം വീട്ടിലെ അതിഥി

കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾക്കുശേഷം മേരി പുതിയ കാർ വേണമെന്ന് നിർബന്ധിച്ചു. “എനിക്കെന്തിനാ കാർ? നിന്റെ കൂടെ വന്നാൽ പോരേ?” എന്ന മറുപടി അവൾക്ക്

ഇഷ്ടമായില്ല. വഴക്കിനൊടുവിൽ കിടപ്പുമുറിയുടെ വാതിലടഞ്ഞു. ദേവസ്യ ഹാളിലെ സോഫയിൽ കിടന്നു. പതിമൂന്നു വർഷം ഭാര്യയുടെ അരികിലേക്ക് മടങ്ങിവരാൻ കൊതിച്ച മനുഷ്യൻ സ്വന്തം വീട്ടിൽ ഒറ്റയ്ക്കായി. കണ്ണുനീർ ചെവിയിലേക്ക് ഒഴുകി.

പിറ്റേന്ന് കാർ ഷോറൂമിൽനിന്ന് പുതിയൊരു വാഹനം വാങ്ങി. “ഇത് ഞാൻ ഉപയോഗിക്കാം; ഇച്ചായൻ എന്റെ പഴയ കാർ എടുത്തോളൂ,” മേരി പറഞ്ഞു. “ശരി, മേരി,” അയാൾ സമ്മതിച്ചു. അയാൾക്ക് പുതിയ കാർ വേണ്ടായിരുന്നു. നഷ്ടപ്പെട്ട പഴയ ജീവിതത്തിന്റെ ബാക്കി ദിവസങ്ങളായിരുന്നു വേണ്ടിയിരുന്നത്.

പഴയ കൂട്ടുകാർ കാണാൻ വന്നപ്പോൾ ദേവസ്യ മനസ്സുതുറന്നു ചിരിച്ചു. എന്നാൽ അവരുടെ വരവ് മേരിക്ക് അസ്വസ്ഥതയായി. കൂട്ടുകാരുടെ വരവ് കുറഞ്ഞു. മക്കൾ പണം ആവശ്യപ്പെട്ടു. ഒരിക്കൽ പണമില്ലെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ജോമോൻ ദേഷ്യപ്പെട്ടു: “പിന്നെ എന്തിനാ ഡാഡ് അമേരിക്കയിൽനിന്ന് വന്നത്? അവിടെത്തന്നെ നിന്നാൽ മതിയായിരുന്നു!”

ദേവസ്യ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. ചെറുപ്പത്തിലെ മക്കളുടെ ചിത്രങ്ങൾ നോക്കി ചോദിച്ചു: “എന്റെ മക്കൾ എപ്പോഴാ ഇത്ര വലുതായത്?”

ആറടി മണ്ണിലെ സമാധാനം

വീട്ടിലെ ചെലവുകൾക്കായി ദേവസ്യ ഓരോ സ്ഥലമായി വിറ്റു. പണം തീരുമ്പോൾ പരാതികൾ തിരിച്ചുവന്നു. അയാൾ വീട്ടിൽനിന്ന് പുറത്തിറങ്ങി സമയം ചെലവഴിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഒടുവിൽ മദ്യത്തിലും ആശ്വാസം തിരഞ്ഞു.

ഒരു ദിവസം സുഹൃത്ത് തോമസ് ചോദിച്ചു: “എന്താ ദേവസ്യാ, നീ ഇങ്ങനെ ആയിപ്പോയത്?”

“അമേരിക്കയിൽ ഞാൻ വൃത്തിയാക്കിയ ഓരോ മുറിക്കും നമ്പറുണ്ടായിരുന്നു. പക്ഷേ ഞാൻ പണിത ഈ വലിയ വീട്ടിൽ എനിക്ക് ഏതു മുറിയിലാണ് സ്ഥാനമെന്ന് അറിയില്ല, തോമസേ.”

ആരോഗ്യം ക്ഷയിച്ചു. ഒരു രാത്രി വീട്ടിൽ വഴക്കുണ്ടായി. മനസ്സിലെ വേദന മറക്കാൻ ദേവസ്യ പതിവിലേറെ മദ്യപിച്ചു. “മേരി, ഞാൻ ഒന്നു പുറത്തുപോയിട്ട് വരാം,” എന്ന് പറഞ്ഞ് അയാൾ ഇറങ്ങി. മഴനനഞ്ഞ പടികളിൽ കാലിടറി വീണു. തലയ്ക്ക് ഗുരുതരമായി പരിക്കേറ്റു. ആശുപത്രിയിലെത്തിച്ചപ്പോഴേക്കും വൈകിയിരുന്നു.

വീട്ടിൽ ദുഃഖമുണ്ടായി. എന്നാൽ ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ജീവിതം പഴയ തിരക്കിലേക്കു മടങ്ങി. കാറുകൾ ഓടി, വിളക്കുകൾ തെളിഞ്ഞു, അതിഥികൾ വന്നു. ദേവസ്യയുടെ ചിത്രം മാത്രം ഹാളിലെ ചുവരിൽ തൂങ്ങി. ആ വലിയ വീടിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ഒരു ഫ്രെയിമിനുള്ളിലായി.

അയയ്ക്കാത്ത കത്ത്

മാസങ്ങൾക്കുശേഷം മേരി പഴയ സ്യൂട്ട്കേസ് തുറന്നു. അതിനുള്ളിൽ ദേവസ്യയുടെ നോട്ട്ബുക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നു. തിങ്കൾ — 14 മണിക്കൂർ. ചൊവ്വ — 16 മണിക്കൂർ. ബുധൻ — 13 മണിക്കൂർ. അതിനു താഴെ വീട്ടിലേക്ക് അയച്ച പണത്തിന്റെ കണക്കുകൾ: ജോമോന്റെ ഫീസ്, ആൻസിയുടെ പഠനം, മേരിയുടെ കാർ, വീടിന്റെ മുകളിലത്തെ നില.

അതിൽ ഒരിക്കലും അയയ്ക്കാത്ത ഒരു കത്തുമുണ്ടായിരുന്നു:

“എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട മേരിക്ക്,

ഇവിടെ നല്ല തണുപ്പാണ്. ജോലി കഴിഞ്ഞെത്തുമ്പോൾ ശരീരം വേദനിക്കും. നമ്മുടെ പഴയ വീട്ടിൽ മഴ പെയ്യുമ്പോൾ നീ എന്റെ അടുത്തേക്ക് ചേർന്നുകിടന്നത് ഓർമ വരുന്നു. ഒരുനാൾ ഞാൻ തിരിച്ചുവരും. അന്ന് നമുക്ക് പഴയതുപോലെ ഒരുമിച്ച് ചായ കുടിക്കണം. രാവിലെ നീ എന്നെ വിളിച്ചുണർത്തണം. രാത്രിയിൽ നിന്റെ അടുത്ത് കിടന്നുറങ്ങണം. എനിക്ക് വലിയ വീടൊന്നും വേണ്ട, പെണ്ണേ. നീയുള്ള ചെറിയ മുറി മതി.

— നിന്റെ ദേവസ്യ.”

മേരി കത്ത് മടക്കി അലമാരയിൽ വെച്ചു. അന്ന് അവൾ കരഞ്ഞില്ല.

കണ്ണാടിയിൽ കണ്ട അപരിചിത

വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം മേരി കുളിമുറിയിൽ വഴുതിവീണു. നെറ്റിയിൽ പരിക്കേറ്റു. തുടർന്നുള്ള വൈദ്യപരിശോധനകളിൽ സ്തനാർബുദം കണ്ടെത്തി. ഒരു സ്തനം നീക്കം ചെയ്തു. ചികിത്സയുടെ ഭാഗമായി മുടി കൊഴിഞ്ഞു. കണ്ണാടിയിൽ പഴയ മുഖം കാണാതായപ്പോൾ അവൾ ഭയന്നു.

ആശുപത്രിയിലെ ഒറ്റപ്പെട്ട ഒരു രാത്രിയിൽ ദേവസ്യയെ ഓർമ വന്നു. അയാൾക്ക് പനി വന്നപ്പോൾ ആരാണ് വെള്ളം കൊടുത്തത്? ഉറങ്ങാതെ പേടിച്ച രാത്രികളിൽ

ആരാണ് അരികിലിരുന്നത്? പതിമൂന്നു വർഷം ഒരിക്കൽപോലും താൻ അത് ചോദിച്ചില്ലല്ലോ!

“എത്ര വർഷമായി നിന്നെ ഒന്നു കെട്ടിപ്പിടിച്ച് ഉറങ്ങിയിട്ട്...” അയാളുടെ വാക്കുകൾ വീണ്ടും കേൾക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. അന്ന് താൻ പറഞ്ഞത് “പോയി ഉറങ്ങ്” എന്നായിരുന്നു. മേരി മുഖം പൊത്തി കരഞ്ഞു.

കല്ലറയ്ക്കരികിലെ സംഭാഷണം

കുറച്ച് ആരോഗ്യം വീണ്ടെടുത്ത ഒരു ദിവസം മേരി സെമിത്തേരിയിലെത്തി. കല്ലറയിൽ എഴുതിയിരുന്ന പേര് വിരലുകൾകൊണ്ട് തൊട്ടു: ദേവസ്യ.

“ഇച്ചായാ, എനിക്ക് സുഖമില്ല. എന്റെ മുടിയൊക്കെ പോയി. പഴയ സൗന്ദര്യമില്ല. നിങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ എന്റെ തലയിൽ കൈവെച്ച് ‘സാരമില്ല, പെണ്ണേ’ എന്നു പറയുമായിരുന്നു, അല്ലേ?”

അവൾ കരഞ്ഞു. “നിങ്ങൾ വന്നപ്പോൾ രണ്ടു വർഷം കൂടി അവിടെ നിന്നുകൂടായിരുന്നോ എന്നു ഞാൻ ചോദിച്ചില്ലേ? അന്ന് ഞാൻ മുറിയുടെ വാതിലടച്ചു. സോഫയിൽ കിടന്ന് നിങ്ങൾ കരഞ്ഞോ, ഇച്ചായാ? ഞാൻ കേട്ടില്ലല്ലോ.”

“ഇന്ന് എനിക്ക് ആരുടെയെങ്കിലും തോളിൽ ചാരിക്കരയണം. എന്റെ കൈയിൽ പണമുണ്ട്, വീടുണ്ട്, കാറുണ്ട്. പക്ഷേ എനിക്ക് പേടിയാകുമ്പോൾ കൈപിടിക്കാൻ നിങ്ങൾ ഇല്ലല്ലോ.”

അവൾ കല്ലറയിൽ തലചായ്ച്ചു. “ഒരിക്കൽക്കൂടി വരാമോ? ഒരേയൊരു ദിവസം മതി. ഈ വലിയ വീട് മുഴുവൻ കൊടുത്തേക്കാം. നമ്മുടെ പഴയ ഓടുമേഞ്ഞ വീട്ടിൽ തിരിച്ചുപോകാം. മഴ പെയ്യുമ്പോൾ ഞാൻ നിങ്ങളുടെ അടുത്ത് ചേർന്നുകിടക്കാം. ഇത്തവണ ഞാൻ വാതിലടയ്ക്കില്ല, ഇച്ചായാ...”

മറുപടിയുണ്ടായില്ല. കാറ്റിൽ ഇലകൾ മാത്രം അനങ്ങി.

കാണാതെപോയ സ്വർഗം

അതിനുശേഷം മേരി വീടിന്റെ താഴത്തെ നിലയിൽ ഒരു ചെറിയ മുറി തിരഞ്ഞെടുത്തു. ദേവസ്യയുടെ പഴയ സ്യൂട്ട്കേസും ഫോട്ടോയും അവിടെ വെച്ചു. ജനാലയ്ക്കരികിൽ രണ്ടു കസേരകൾ ഇട്ടു. രാവിലെ രണ്ടു കപ്പ് ചായയുണ്ടാക്കും. ഒന്ന് അവൾ കുടിക്കും. മറ്റേത് എതിർവശത്ത് വെക്കും.

“അമ്മേ, രണ്ടാമത്തെ ചായ ആർക്കാ?” ജോമോൻ ചോദിച്ചു. “നിന്റെ അപ്പന്,” മേരി പറഞ്ഞു. അവൾ അപ്പന്റെ നോട്ട്ബുക്ക് മകന് കൊടുത്തു. ജോലി മണിക്കൂറുകളും സ്കൂൾ ഫീസുകളും വായിച്ചപ്പോൾ അവന്റെ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞു.

“അപ്പനോട് ഞാൻ എന്തൊക്കെയാ പറഞ്ഞത്!”

മേരി മകനെ ചേർത്തുപിടിച്ചു. “നമ്മൾ അപ്പന് എല്ലാം കൊടുത്തു എന്നു കരുതി, മോനേ. പക്ഷേ അപ്പൻ ചോദിച്ചത് സാധനങ്ങളൊന്നുമല്ലായിരുന്നു. കുറച്ചു സമയം. കുറച്ചു സ്നേഹം. നമ്മളോടൊപ്പം ഇരിക്കാൻ ഒരിടം.”

മേരി ഒരു കത്ത് എഴുതി സ്യൂട്ട്കേസിൽ വെച്ചു:

“എന്റെ ഇച്ചായന്,

നിങ്ങൾ അയച്ച പണംകൊണ്ട് ഞാൻ വലിയ വീട് പണിതു. പക്ഷേ നിങ്ങൾ തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ അതിൽ ഒരു ചെറിയ ഇടംപോലും നൽകാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. നിങ്ങൾ എനിക്ക് ലോകം തന്നു; ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ഒരു രാത്രിയുടെ സമാധാനംപോലും കൊടുത്തില്ല. പതിമൂന്നു വർഷം നിങ്ങൾ എന്നെ കാത്തിരുന്നു. ഇന്ന് ഞാൻ നിങ്ങളെ കാത്തിരിക്കുന്നു — നിങ്ങൾ തിരിച്ചുവരില്ലെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊണ്ടുതന്നെ. ഒരിക്കൽക്കൂടി ജീവിതം കിട്ടിയാൽ എനിക്ക് കൊട്ടാരം വേണ്ട. നമ്മുടെ പഴയ വീട് മതി. അതിൽ നിങ്ങളും ഉണ്ടായാൽ മതി.

— നിങ്ങളുടെ മേരി.”

ദേവസ്യയുടെ ജീവിതം തകർത്തത് കുടിയേറ്റം മാത്രമായിരുന്നില്ല; സ്നേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് പണത്തെ പ്രതിഷ്ഠിച്ച ബന്ധങ്ങളുമായിരുന്നു. ഏഴായിരം ചതുരശ്ര അടിയുള്ള വീട്ടിൽ അയാൾക്ക് കിട്ടാതെപോയത് ഒരേയൊരു വാക്കായിരുന്നു:

“ഇച്ചായാ, ഇനി എങ്ങും പോകണ്ട. ഞങ്ങളുടെ കൂടെ ഇവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നാൽ മതി.”

കല്ലറയിൽ വീഴുന്ന ആയിരം കണ്ണുനീർത്തുള്ളികൾക്കും ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ കൊടുക്കാതെപോയ ഒരൊറ്റ ആലിംഗനത്തിന് പകരമാകാൻ കഴിയില്ല.

— ശുഭം —